

דברי פרידה מרבקה שניפר האם

אמא יקרה שלי ,

נולדת בחורף לפני קרוב לתשעים ושתיים שנים , בשבת בראש חודש אדר ב' .

מיום שנולדת ועמדת על דעתך - היית דעתנית , החלטית, לוחמת אמיצה , מגוונת , ומאד מאד חכמה. אשה גאה.

לא פשוט היה לגדול לצלה של אמא טוטאלית שכמוך. לא מוותרת , לא מניחה, לא מרפה.

אמא "בוחנת כליות ולב" - שיודעת בדיוק מה עובר עליך, גם אם אינך אומר דבר ולא תמיד רוצה לשתף אחרים ברגשותיך.

למרות מימדיך הצנומים והשבריריים היית ענקית וחזקה , שולטת במצב עד הרגע האחרון ועקשנית מאד. לא תמיד זה היה קל.

בזכותך ובזכות אבא שלמעשה נפרד מאתנו בדיוק לפני עשרים שנה - שנה לפני מותו - הפכנו להיות מה שאנחנו - כל אחת בדרכה - עצמאית וחזקה . כאשר שניכם נותנים לנו את כל התמיכה שבעולם לצעדים בהם בחרנו.

את ואבא הייתם שונים מאד זה מזו . בעוד שאבא תמיד היה אחד משלנו , את תמיד היית שונה, מרוחקת משהו. עם זאת החיבור של שניכם היה חזק ומופלא.

בילדותנו איני זוכרת אמא שמחה . אבדן המשפחה בשואה תמיד היה ברקע.

ניסיונותיך ליצור קשר עם ניצולים מגיא ההריגה , שאולי שמעו מה קרה ואיך, ולחדש קשרים עם קרובים ששרדו ונמצאו לאחר עשרות שנים , ליוו את חיינו .

בנוסף, כל אחת מאתנו - הצליחה בדרכה - ל"העניק" לך עוד פרק בספר ההישרדות של חיידך. ואת עמדת בכל בגבורה.

נדמה כי רק בסוף דרכך הגעת לאיזו מן שלווה והשלמה. ואז ניסית בכל דרך להספיק ולראות ולהשתתף בכמה שיותר פעילויות ולחוות כמה שיותר חוויות . והכל ביוזמה שלך, כשאת לוקחת אחריות מלאה לכל פרט - יוזמת ומארגנת וסוחפת אחריו אחרים.

לא תמיד הבנו, ולא קבלנו את עקשנותך והחלטותיך לטוס לחו"ל, לצאת לנופש לים המלח, ואח"כ לטוס לאילת - כשאת יודעת שאת ממש לא בריאה וזה פשוט מסוכן. גם על הטיסה האחרונה לאילת - בגיל 90 לאחר התקף לב קשה - שלמעשה לאחריה לא שבת לאיתנך - אמרת שאינך מצטערת ..

ולצד כל אלה - היית תמיד מעורבת . לא נתת לחיים לעבור על פניך. גם אם לא היית חיה פוליטית, היית בעלת השקפה מגובשת וברורה פוליטית וחברתית. ידעת מה קורה - ועד לאחרונה ממש היית חייבת לקרוא את העיתון עד תומו.

השינויים בקיבוץ לא היו לרוחך - גם אם בעבר לא היית הקיבוצניקית האולטימטיבית.

כל מזכיר "זכה" להמון שעות רבקה. בהן טרחת להביע את דעתך על מה שקורה . ללחום את מלחמות הצדק, במקומות בו חשבת כי הייתה פגיעה בחבר.

ולצד כל אלה, הייתה לך נפש רגישה מאד, שיודעת ליהנות מעלה ירוק , מגינה יפה , ממעשה טוב. הכל היה אצלך מאד אסתטי ונקי. הביגוד תמיד תואם, הכלים יפים , מפה פרוסה על השולחן - וכוס התה תמיד מלווה בתחתית תואמת...

המשך בעמוד הבא

דברי פרידה מרבקה שניפר האם - המשך...

אמא שלנו,

לפני 65 שנה עם הולדתי, בתך הבכירה, הפכת לאמא ומאז תמיד רק כך קראנו לך. אף פעם לא בשמך – רבקה. תמיד זאת אמא ואחר כך זאת סבתא.

אמא שלנו, וסבתא שלנו. אשה מיוחדת, עם מחשבה עצמאית ולא קונפורמיסטית. תמיד המוח עובד, ולא חוסכת שבטה - לא מבני משפחתה ולא מהסובבים אותה. אפילו בשעות האחרונות, כשישבתי לצדך בבית החולים, כל הזמן שאלת והתעניינת מה המוניטור מראה ומה רמת החמצן בדם.

זיכרונותיי הראשונים קשורים בעבודתך כמורת עזר לילדים. לחדר הקטן והיחיד, שבשכונת בית הספר, היו מגיעים תלמידים ויושבים ללמוד. אנו ילדיך, לא פעם התאוננו שאין אנו יכולים להיות בבית אחר הצהריים, כי עכשיו לומדים שם. ואת בסבלנות ועם זאת בשמירה על כל פסיק ונקודה, מקנה מידיעותיך הרבות וממחשבתך לתלמידים ושמחה על כל התקדמות שלהם.

אמא שלנו למדה בבית ספר יהודי ששפת הלימוד בו הייתה גרמנית, והייתה מאד גאה שיש לה תעודת בגרות. היא למדה בין השאר, כ- 7 שפות. לא בכלול דברה שוטף, אבל תכונה נפלאה הייתה לה, כל מלה, באיזו שפה שלא תהיה, ברגע וראתה אותה היא זכרה לעולם את הכתיב שלה.

לעתים אמרנו שגם אם תלמד סינית או יפנית, להבין או לדבר אולי לא תדע את כל המלים, אך בטוח שתדע כיצד לכתוב אותן.

מסיפוריך אני יודעת שרצית מאד ללמוד ולהיות רוקחת והצטיינת לכן בלטינית, אך החיים והנסיבות ההיסטוריות לא אפשרו זאת ועל כך הצטערת תמיד.

המשך בעמוד הבא

אני זוכרת בילדותי לילות ארוכים של נסיעות בטנדר של הקבוץ כאשר ראשי על ברכיך ואת שרה את השירים - לפי סדר כמעט קבוע: כמה שירים בעברית, באידיש, ושיר אחד ברוסית (עיניים שחורות) ... ואני בטוחה שאת שרה הכי יפה בעולם.

את מחברת השירים שלך אני עדיין מחפשת. אבל מצאתי מחברות אחרות. מחברות הוראות שתילה מדויקות ממשק הפועלות בפ"ת, והמון סיכומי הרצאות מכל הקורסים בהם לקחת חלק. היה לך כתב יד מיוחד מאד, שלא השתנה במשך עשרות שנים.

אמא - היית גם סבתא מיוחדת. לא סטנדרטית. סבתא מפרגנת מאד ומבקרת כשצריך. סבתא שרוצה לדעת כל הזמן מה קורה עם כל אחד מנכדיך. גם ביומך האחרון שאלת - מה עם הבנות. טרחת להביע את דעתך על כל אחת ואחת. והם בדרכם השיבו לך אהבה. כל אחד מהם זכה לטוס לחו"ל עם העוגיות של סבתא - כי אחרת אין אישור לעלות לטיסה.

עוד בשבוע שעבר כשאת כבר ממש חולה - נתת לי מתכון לעוגת תפוחים שאכין ליפה פז לקראת חנוכה.

בשנותיך האחרונות היו לך חברות טובות שלא פסקו לבקר - שושנה, יפה, שרה ואחרות. ידעת להעריך זאת. ואנו מבקשות להביע את תודתנו ואהבתנו לכולכן.

היית מודעת למצבך וחיכית בסבלנות ...

נפרדת מאתנו כשאת שלוה מאד, עטופה בחום.

היי שלום,

אוהבת - תמי

דברי פרידה מרבקה שניפר האם - המשך...

מחסירה מלה אחת. שיר שמאד אהבת היה
"היה היו לפני שנים שני שושנים, שני
שושנים" ואחרים.

היית "פריקית" גדולה של הגשש החוור ולא
התביישת לנסוע עם צעירים ממך
להופעותיהם בצמח ובעין גב.

אמא אהבת מאד לשמוע ואף לספר בדיחות
ובמיוחד של לוריא ז"ל.

לפני 15 שנים נסעתי עם אמא לטיול שורשים
למולדתה לטביה. הייתה זאת השנה
הראשונה שלטביה קבלה עצמאות וניתן היה
לבקר בכל מקום כולל ליבאו, עיר מולדתה,
שעד אז הייתה סגורה בפני מבקרים כי
שמשה נמל צבאי של ברית המועצות לשעבר.
הייתה זאת נסיעה מאד מרגשת. הייתה זאת
חווייה מיוחדת לבקר ולצעוד ברחובות בו
הלכת כילדה קטנה. לראות כל פינה ופינה,
את בית הספר הישן, את החוף של היס
הבלטי, שזכרת עם החול הלבן. וכמובן את
המקומות שבהם נהרגו אביך ואחיך, בזמן
שאת כבר עזבת והיית בישראל. אפילו
לביתה של אמא הגענו. לא העזנו להיכנס
לבית אך עלינו במדרגות ועמדנו ליד דלת
הדירה.

זאת ההזדמנות להודות מקרב לב לך בינג
thank you Bing, המטפלת הפיליפינית, שטפלת
באמא שלנו במסירות ובאהבה במשך כמעט
שנה וחצי.

תודה מיוחדת לכל הצוות בבית אחדות
ולרופאה של הבית ד"ר ריטה, על האכפתיות
והיחס החם והדואג שהענקתם לאמא
בשנותיה האחרונות. גם אמא ידעה והוקירה
זאת מאד.

עתה, תמו להם כמעט 92 שנים ואת מצטרפת
לאבא ולכל משפחתך. נוחי בשלום על
משכבך.

אוהבת תרצה, וכל משפחתך.

ועם זאת, כל הזמן המשכת ללמוד משפות
כצרפתית ועד ברידג'. גם קרוב לגיל תשעים
יזמת ופתחת מועדון ואספת תלמידים
למשחק הברידג'. אהבת מאד לשחק שח
והפריע לך שנכדיך לא מתלהבים ממשחק
זה.

למרות שבאת מבית חילוני, אהבת במיוחד
ללכת ללמוד תנ"ך עם ישעיהו פונדק ז"ל -
ואחר המשכת והתמדת להשתתף בלימודי
התנ"ך בבית הקשיש.

אמא, לא היית מקוראי הספרים, את זה
השארת לאבא, אך על העיתונים עברת
בקפדנות מרובה ולא החסרת מאמר מערכת
אחד וכתבה אחת, אף את מכתבי הקוראים
היית קוראת. כל קטע שנקרא סומן ב- v.
לאחר שגמרת לקרא את העיתון מא' ועד ת',
היית מקפלת אותו ושמה בערימה מסודרת
להפליא, כאילו העיתונים הולכים לעמוד
בחלון ראוה.

עד יומך האחרון היית קוראת נאמנה של
העלון – יומן אשדות.

אמא, היית ידועה כאדם מאד מדויק וקפדן
בעבודתו ובמיוחד בסדר ובניקיון. תמיד
אמרת שהחוף הוא החשוב ביותר - קודם
מנקים לפני הבית ורק אחר כך עושים סדר
בבית. אף בשנותיך האחרונות, כאשר בקושי
הגעת לביתה של תמי, דבר ראשון לקחת את
המטאטא והתחלת לנקות בחוף.

הייתה לנו בדיחה משפחתית, שגם לקברים
של אבא, סבא וסבתא, את מביאה את
המברשת, את כף האשפה ואת החומר נגד
נמלים.

אמא, לא היית מהזמרים הגדולים, ועם זאת
תמיד זמרת לעצמך. זוכרת אני את הנסיעות
הארוכות בחזרה מבית פיינסטון, מקום בו
שהתה תמי לאחר שחלתה, ואת כל הדרך
שרה. עם קול סופרן לא חזק, אך לא